

НАУЧНОТО НАСЛЕДСТВО НА ПРОФ. БОЖИЛ НИКОЛОВ

Избрани трудове на проф. Божил Николов. [Съставителство, предговор, биография, библиография – Димитър Веселинов], София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2008, 896 с. ISBN 978-954-07-2783-7

Илонка Колева

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

По повод сто и двадесет годишнината на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ Университетското издателство започна издаването на нова поредица – библиотека „Университетско наследство“. Тази библиотека има за цел да събере в книжна серия с еднакво оформление най-ценното от научните постижения на Университета.

Като трета книга от поредицата през 2008 г. излязоха „Избрани трудове“ на проф. Божил Николов. Луксозното издание с обем 896 страници съдържа всички основни трудове на известния езиковед и романист, дългогодишен преподавател по френска филология в Университета, основател и главен редактор на сп. „Руски и западни езици“ (респ.) „Чуждоезиково обучение“ в продължение на четиринадесет години (1974–1988). Книгата е предназначена за преподаватели, студенти и по-широк кръг от читатели, интересувани се от теоретико-практически аспекти на изследванията в областта на романската филология и обучението по френски език. Научните интереси на проф. Божил Николов са представени в книгата чрез изследванията му по фонетика, фонология, лексикология и лексикография, етимологични проучвания и историческо датиране, методика на езиковото обучение и др. Съставител на изданието е проф. Димитър Веселинов – преподавател във Факултета за класически и нови филологии и ученик на проф. Божил Николов.

Проф. Божил Николов е роден на 9 януари 1919 г. в с. Извор, Софийска област. Завършва полукласическия отдел на Трета софийска мъжка образцова гимназия и на следващата година е приет за студент в специалност „Романска филология“ в Историко-филологическия факултет на Софийския университет. След завършването на висшето си образование през 1944 г. учителства 3 години в провинциални училища, а през 1947–1948 г. е изпратен на едногодишна специализация в Сорбоната. Университетската кариера на проф. Божил Николов започва през 1951 г., когато е назначен за асистент

по френски език в новосъздадения Филологически факултет. През 1961 г. е избран за доцент, а през 1971 г. – за професор. До напускането на Университета през 1984 г. проф. Божил Николов води новаторски теоретични курсове по фонетика, фонология и лексикография на съвременния френски език. След пенсионирането си продължава научната си дейност и досега, независимо от преклонната си възраст.

Научните заслуги на проф. Божил Николов са оценени високо не само в България – носител е на орден „Кирил и Методий“ – II и I степен, но и в чужбина. През 1983 г. е произведен в офицер на ордена „Академични палми“ на френското правителство. Наред с активната си преподавателска и научна дейност проф. Божил Николов участва активно и в управлението на Университета и факултета. Дългогодишен ръководител на Катедрата по романски филологии (1970–1984), заместник-декан на Филологическия факултет (1951–1955), той е и първият декан на новосъздадения Факултет по класически и нови филологии (1965–1967). Проф. Божил Николов е бил и два мандата заместник-ректор на Университета по международното сътрудничество (1972–1979), зам.-ректор на Института за чуждестранни студенти (1963–1965) и ректор на същия институт (1980–1983).

Според съставителя на книгата проф. Димитър Веселинов подборът на текстове, включени в „Избрани трудове на проф. Божил Николов“, се е оказал неочаквано труден поради неговите разностранни изследователски интереси. В книгата са включени произведения, систематизирани в следните раздели: Лексикология, Фонетика и фонология, Проблеми на транскрипцията и Методика на чуждоезиковото обучение.

В раздел „Лексикология“ са включени следните изследвания, влезли в историята на това изследователско поле и очертали посоките за развитие на българските лексиколожки проучвания в областта на неологията и стилистиката:

- Френска лексикология (1959);
- *Le lexique populaire dans l'oeuvre de Jules Vallès* (1961);
- Неологизмите в творчеството на Жюл Валес (1971);
- Характерни особености на брезнишкия говор (2005).

Раздел „Фонетика и фонология“ е най-обширен и е представен със следните ключови трудове, поставили основите на българската френскоезична фонологична школа:

- *Manuel de phonétique française* (1970).
- *Etude de phonétique et de phonologie contrastives* (1971);
- Френската и българската вокална система (1975);
- По въпроса за носовите гласни в българския книжовен език (1970);
- Физическа същност и функционална стойност на акцентуваността в българския книжовен език (1972);

– За ролята на интензитета при възприемане на ударението в българския език (1972);

– La nasalité vocalique en français et en bulgare: problème phonétique et phonologique (1982);

– Prononciation du français moderne (1990).

В „Проблеми на транскрипцията“ са включени изследвания, които определят законодателната стратегия в областта на предаване на френските имена на български език с широко приложение в издателската практика и въобще в българското научно и общокултурно пространство:

– Изговор и транскрипция на френски имена в българския език (1953);

– Френски имена (1974).

В последния раздел – „Методика на чуждоезиковото обучение“, са включени две ключови статии на проф. Божил Николов, посветени на интензивно-то лингводидактическо направление в езиковото обучение и на издателската политика на новоучреденото през 1974 година първо методическо списание, посветено на чуждоезиковото обучение:

– По въпроса за интензивния метод в преподаването на чуждите езици;

– Цели и задачи на списание „Руски и западни езици“.

В края на книгата съставителят Димитър Веселинов е включил две приложения: Основни дати в живота на проф. Божил Николов и библиография на трудовете му. Проф. Димитър Веселинов е автор и на предговора към изданието, в който е представил житейския и творческия път на известния романист.

Академичното издаване на „Избрани трудове на проф. Божил Николов“ е принос към историята на българската и европейската романистика и представлява интерес за широк кръг от читатели, тъй като текстовете продължават да бъдат актуални и притежават неоспорим потенциал за приложение в практиката както на филологическото образование, така и на чуждоезиковото обучение в българското училище.

THE SCIENTIFIC HERITAGE OF PROF. BOZHIL NIKOLOV

Ilonka Koleva

Sofia University Archive

✉ Sofia University „St. Kliment Ohridski“

15, Tzar Osvoboditel Blvd.

1504, Sofia, Bulgaria

Tel. + 359 2 9308468

Email: ilonka_k@abv.bg